

Szerkesztőség
Dr. Ramasetter Róbert
BUDAPEST
I. Diszter 2. II. 8.

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld-
szem” folyóirattal egyaránt
hár-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ek 40 —
2-

1938 december 3 Péntek

Csaj-Salonvár • IX. évfolyam • 267. szám

5687 Kiszic

Célok és konfliktusok

Napjaink embereinek, anélkül, hogy tudomásunk volna róla, az idő és a tere különböző kegyelméből olyan isteni szünjének végigélvesében van része, amilyenhez fogható Dante fantáziája megközelítőleg sem tudott volna megfogalmazni. Középkorokban és egyetemeken arra tanították bennünket, hogy a történelmet egy magasabb világakarat szünjének fogjuk fel, amely az erkölcsi világrend parancsainak hódol. Hogy ez az elképzelés mennyire csak elképzelés, mi sem bizonyítja jobban, mint napjaink egymásra torló eseményeinek megdöbbentő sokszerűsége, egymásnak ellentmondó és harmóniába sehogysem alakuló gyorsasága.

A világ minden részében szinte kaleidoszkopszerű gyorsasággal váltakoznak az események, nem léteznek hitt erők vonulnak fel a küzdelemre, távoli világok csendjébe harsan bele megbolygatott néptömegek, szunnyadó eszmék harci lármája: egy olyan szünjének perog le szemünk előtt, melynek grandiózitását agyunkkal alig bírjuk felmérni, jelentőségét alig tudjuk analizálni, hatásait a legmegfeszítettebb képzelettel is alig tudjuk lemérni.

Egy bizonyos: az egész világ mozgásban van, az emberiség egyetemét tevő népek, fajok, osztályok és csoportok tömött hadsoraiban vonulnak fel egymás ellen, hogy sejtett, legtöbbször csak sejtett célokért, vagy pillanatszerű eredményekért vívják meg harcukat.

A dinamikus mozgásban az európai kontinens szerepe szinte elhalványodni látszik azoknak a világrészeknek küzdelmei mellett, melyek éppen távolláguknál fogva keltik fel bennünk a mélyebb érdeklődést, keltik fel bennünk a megismerésnek ezt a végyát, hogy vajjon a mozgató energiák milyen okokból indulnak ki s mik azok az esélyek, amelyek ezeknek a küzdelmeknek további útját meghatározzák.

Pár nappal ezelőtt részletesen foglalkoztunk az angol dominiumok konferenciájával, mely az angol birodalom újonnan kialakult nevezeteinek egészen új csoportosulását és politikai formációját eredményezte, beszámoltunk szokról a hírekről, amelyek szerint a dominiumok függetlenné való nyilvánításával az angol birodalom bomlása kezdődött el. Ez a bomlás ma még kétségtelenül akut jellegű, de bizonyos, hogy egyik láncszeme annak az egyetemes forrongásnak, mely az egész világot egy lázban vergődő, útját kereső kozmikus testté alakította át s mely ebben a lázban gyógyulását, szintézisét és egy magasabb egységbe való olvadását izsadjja ki.

A Keletről jövő hírek egyre pregnánsabbban bizonyítják, hogy az a nyugtalanság, amely a világháború után Európának lett jellemzője, ott is új alakulások és új lehetőségek okává lett. Kína forrong s forrongása egyáltalán nem arra vall, hogy rövidesen le is akar szállni. A kínai vörös csapatok már Kína hét déli tartományát vették birtokukba, csaknem kétszázmillió lakos fölé terjesztették ki uralmukat — annyi ember és akkora terület fölött tehát, mint csaknem fel Európa. Jelentősége ezeknek az eseményeknek — európai vonatkozásukat illetőleg — főleg abban áll, hogy számolni lehet azzal, hogy Anglia világkereskedelmének egy fontos bázisa alól kieszik a talaj s az európai államok kínai érdekszféráit teljesen megsemmisül. A befolyásában és hatalmi erejében meggyöngyült Anglia minden bizonnyal nagy erőfeszítéseket fog tenni, hogy befolyarát kínai területen újra megszilárdítsa, ez azonban — a jelek szerint — aligha fog már neki sikerülni.

A világ új arculatának kialakulását nem csak Kelet megmozdulása, hanem az Óceánon-

tuli Nyugat egyes államában fellépő nyugtalanságok is slettek. Ezt bizonyítja a Közép-amerikai egyes államsámból érkező forrongások és konfliktusok híre is, amelyek közül a legjelentősebb a Mexico és az Unio között kibekedett gazdasági harc. Mexicoban jelenleg szocialista kormányzat van uralkon, amely nem hajlandó többé a tulajdonjogot ortodox értelemben értelmezni s egy népérdekeket hangulyozó föld-reform képosán az Unio polgárait egyeztetően kisemmizi farmjaik és Mexicoban fekvő birtokaik tulajdonjogából. A jelek szerint Mexico kormánya ezt az elhatározását époly könyörtelen következetességgel viszi keresztül, mint a katólikus klerikalizmus ellen indított harcot. Bizonyos, hogy eme elszántság mögött az erő érnése és fölénye húzódik meg s a délamerikai államok vezetőiben egyre tudatosabban alakul ki ama gondolat, hogy Dél- és Középamerikának végleg függetleníteni kell magát az Unio gazdasági befolyásától és hierarchikus törekvéseitől.

A Mexico határán lezajlott véres incidensek arra vallanak, hogy Mexico magatartása egy új háború — Észak és Dél háborújának magvait — hintette el, amely nem tudni, melyik pillanatban komoly küzdelmmé fajulhat. Az

Uniónak ugyanis a maga terjeszkedő és kíméletet nem ismerő gazdasági expanziójával fontos érdeke fűződik a Mexicoban fekvő olajforrások koncesszióhoz is, amelyeket Mexiko kormánya most egyetlen tollvonással szintén nullifikált.

Mind ezektől a jelenségekből élesen világlik ki egy vezérlő motívum, nevezetesen az, hogy a világ összes népei és államai egy elszánt önállósági küzdelembe fogtak, melynek végső célja: felszabadulni minden imperialisztikus nyomás és gazdasági kizsákmányolás lehetősége alól, megtalálni a népi és faji közösségeken belül a fejlődésnek azt a lehetőségét, melynek végső célja — sine ira et studio — egy nagy harmóniában, egy magasabb szintézisben, egy legalább is relatív testvérségben való egygyólválás.

Az a triviális közmondás, hogy az egész világ egy város — napjainkban mint hogyha komoly értelmet nyerne: eseményekben, történelmében, célokban és akaratokban — a föld legmesszebbes pontjaihoz viszonyítva is — a távolságok mintha megszüntek volna és mintha országokban, népeken, egyetlen világakarat, egyetlen szándék uralkodna el: regenerálódni. (s.)

Szombaton délelőtt érkezik haza Mária királyné

Anghelescu udvari marsall megnyugtató nyilatkozata a király állapotról. Hogyan fogadták a király levelét a különböző pártok. Hat amerikai és négy angol újságíró érkezett a fővárosba. Nem lesz nemzeti kormány

(Bucuresti-Bukarest, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától) Mária királyné, Ilsema hercegnővel és Miklós herceggel tegnap este 10.50 kor a Simplonnal elutazott Párisból. A pályaudvaron ugyanazok a személyiségek jelentek meg a királyné tiszteletére, akik előző nap fogadták. A királyné szombaton délelőtt 10 órakor érkezik meg Bukarestbe.

Iavál a király állapota

Ugyancsak tegnap indult el Párisból egy rádiológus kíséretében Dartmann francia specialista, hogy Ferdinánd királyt megvizsgálja. Ezzel kapcsolatban Anghelescu udvari marsall, aki Mária királyné kíséretében van, kijelentette a külföldi újságíróknak, hogy a király, bár komoly beteg, egyáltalán nincs életveszélyben és így még az sem bizonyos, hogy meg fogják operálni. De ha mégis szükségesnek mutatkozna műtéti beavatkozás, úgy az csak a királyné megérkezése után fog megtörténni.

Megnyugtató jelenség az is, hogy Ferdinánd király, aki az utóbbi napokban több minisztert fogadott audiencián, holnap a szokásos tornaságok között kihallgatáson fogadja Spanyolország új bukaresti követét, aki átnyújtja akkreditáló levelét.

Kire vonatkozott Bratianu fenyegetése?

A politikai élet egyébként még mindig annak a rendkívüli szenzációnak hatása alatt áll, amelyet a királynak Averescuhoz intézett ismeretes levele keltett. Érdekes cikkben számol be ezzel kapcsolatban a „Curatul” arról a beugomásról, amelyet a király levele tett az egyes pártokra.

A kormánypárt a maga sikerének tekinti a levelet, amely konzolidációt teremtett a szobanforgó kérdésben. Együttal azonban figyelmeztetésnek is tekintik a levelet ama ellenzéki pártok címére, akik nem értenek egy útt a kormánnyal ebben a kérdésben.

A liberálisok semmilyen nyílt állást nem foglalnak el. Ellismerik azonban, hogy ez a le-

vél legmagasabb helyről is megerősítette a liberális párt feje által tett nyilatkozatot.

A nemzeti parasztpárt vezetői, Lupu és Stere kivételével, arról nyilatkoznak, hogy nem ök idézték elő a mai helyzetet és hogy az ezzel járó felelősség teljesen Bratianura és Averescuara hárul. A párt végrehajtóbizottságának ma délelőtt tartott ülésén Maniu a napirenden szereplő politikai kérdésekről tartott exozója során azt a megállapítást tette, hogy Bratianu fenyegető beszédét egyetlen párt sem vette magára és egyetlen párt sem válaszolt rá.

Jorga még nem nyilatkozott a király leveletről, ellenben a „Neamul Romanesc” legközelebbi számában cikket fog írni, melyben lezögezi álláspontját az egész kérdésben.

Nem lesz nemzeti kormány

A „Politica” szerint az a terv, hogy a nemzeti kormány alakuljon, már nem aktuális, mert maga Bratianu Jonel is lemond erről a gondolatról. Jólinformált körök szerint Bratianu Vintila álláspontja győzött ebben a kérdésben, mert ő hangoztatta, hogy az ország jelenlegi helyzetében sokkal fontosabb, hogy homogén kormánya legyen az országnak, mint bármikor.

Bucuresti, december 2. A fővárosban nagy feltűnést keltett, hogy ma reggel 6 amerikai és 4 londoni újságíró érkezett Bukarestbe. A külföldi újságírók szindikátusa ma estélyt rendez a külföldi újságírók tiszteletére.

— Brandeis hetvenéves. Washingtonból jelentik: Louis Brandeis, az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságának tagja, a napokban ünnepele hetvenedik születésnapját. Ebből az alkalmából nagy óvációkban részesítették a híres közéleti egyéniséget. A zsidóság részéről Louis Marshall emlékiratot adott ki, amelyben Brandeisz mint jogtudóst, mint politikust és mint zsidót ismerteti. Ez utóbbi minőségében Brandeis igen sokat tett a zsidóság etikai értékének fokozásáért és pártatlanul sokat cselekedett Palesztina újáépítése eszméjéért.

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSŐ-
LÉBEN FELSOROLT KÉRESKEDŐK

LEI 511

ÉRTÉKBE A VÁSÁROLT OSSZEG
TIZ SZÁZ LÉKAIG KÉSZÍTI
TÉSKÉNT ANÁNT FOGADJÁK EL

Ex a szelvény érvényes Jan. 5-ig.

Emile Verhaeren emlékezete

A vígháboru felszökötő zajában, a gyűlölet beteg atmoszférájában az egymással szemben álló kultúremberiség szívét kétségbeeséssel dobban toltta meg az a hír, hogy Emil Verhaeren, a nagy belga költő egy vasúti mozdony halálataposta.

Ma van tíz éve ennek a tragikus eseménynek, mely egy nemzeti hiúságok és faji korlátokon messze felülemelkedő költő életét oltotta ki a Európát egy olyan egyéniségtől fosztotta meg, akinek szavára minden igaz ember lelkesedve figyelt fel.

Emil Verhaeren belga volt, de versét franciául írta, mint Maurice Maeterlinck és a többi belga írók nagyrésze. Verhaeren első megszólaltatója volt annak a monumentalitásra törekvő modern költészetnek, melyből az aktivista költészet sok erőteljes mondanivalója virágozott ki s annak ellenére, hogy mélyen vallásos katolikus létekből fakadó dogmatikus gúliságok és egyházi elfogultságok nélkül lennival a világgyetemen kifürkészhetetlen magasságai felé.

Szigoru költő volt, — ez a meghatározás illik rá legjobban. A mosolyának még reflexa sem csillog meg költészetén, — olyan ez a költőzet, mint a belga hisvárosok góthikus reneke készült épületeinek lélegzetelállító komorsága, mint Brugge kolostorainak és templomainak kövökbe merevedett áhitata, mint a flamand tájak mélybaja, mint Memming képeinek árnyakkal telesült bégadása.

És mégis: ez a szigoru költő ugy szerette és ugy ináta az életet, a napot, a fényt, a tisztaságot és örömet, mint a francia nyelven zengő modern francia költők közül senki sem.

Katolicizmusa, mint a reneszánsz nagy építészeinek és festőinek művésze: a grandiózitásra való törekvésben fejeződött ki, teatrálisán felépített lelki-séget juttatott érvényre és mindamellett: az éles megfigyelésben minden kis részletet magába olvasztott és megszentelt: a kivétel sülkesültség örömtűzével.

Megnékelte a lába alatt a nyári nap tűzében izzó kavicsot, megénekelte az országút fáit, melyek egyenes sorban, mint zaránduló barátok vonulnak át a horizont fényesre tégült kapuján, hogy a titokzatos mennyek holdozágában részessüljenek. Ez az egész világot átfogó, a részleteket is az Egész pompájában látó áhitat Verhaerent természetszerűen vezette el a kollektív érzések meggyéire.

Ez a szigoru katolikus lélek, ez a nemes hívó, minden pogánynál, vagy legalább is minden pogányosságában tetszelgőnél mélyebb szeretettel ölelte magához az emberi nyomorúság szenvedőit, a ki-semmizett tömegeket és egy ó-keresztény hitével hitt megváltásukban, abban az ó-ök lángban, mely egyszer majd megolvastja a szívek közönyét s ezt a földet, melyet virágától a hazugság, megalkuvás és képmutatás, szépségtől a kapzsiság, az anyagiakkal való túlzott tördés fosztott meg: majd egyszer békében és boldogságban mozduló embertömegek szinesítik meg.

Ezt a hitét, mint általában minden érzését, sokatallan hatalmas férfierővel zengte. S míg kortársa és a belga irodalmi életben méltó versenytársa: Maurice Maeterlinck sziate németes érzelmességgel, könnyeket fakasztó lágysággal férközött olvasóinak szívéhez, addig Verhaeren, — a modern nyugati költészet Beethovenje, — még megindultságai is az erő és a férfis rezerváltság hangján szólaltatta meg. Széles, szinte epikai szélességgel hőmpolygó strófái a formaművészet tökéletes pompájában csillognak s olyan nyelvezetet ismerlett meg velünk, mely pusztán zeneiségével és festői gazdagságával is hat, lelkünk mélyéig hatol.

Ázáltal, — de csakis ezáltal, — hogy költészetéből teljesen hiányzik a szenvedély hangja, hisz a

parn szüneteket juttatja eszünkbe Verhaeren költészeté. De ez csak fuó impresszió, optikai csalódás, — senki sem állott rájáról távolabb ettől a hideg és szenvedélyességében művészi tetszelgő költészetől.

Komor férfi volt, akit nem kezdett ki a földi szerelem maró mérge. Talán nagy világs erele, a bogár szines hátához, a tó fővényéhez, a természet minden kis zugolyához lázasan tapadó szeretete mentette meg attól, hogy a szerelem tragikus övezésében mozdulatlanul felérjen intaktus, mely, ha egyszer felolvad és rajongássá fokozódik: a nő mozdulatlanára itől szívében mindig visszhangtanul rezonál. És mégis, ugy érezzük, hogy költészetében nagy hiányt jelent a könny és szenvedély hangjainak némasága, a szerelmi fájdalom zokogásának felhála nem hangzó zenéje, mely mégis a legszebb és legigazabb a világon.

Tíz éve, hogy hangja elnémult, tíz éve, hogy nehéz színekkel rakott palettájáról egyetlen eset-

A jasi diákkongresszus zsidóverő epilógusa

A bukaresti, csernovitzi és kisenevi vonatokon végigverték a zsidó utasokat. Bukarestben utcai incidensek is voltak

(Bucuresti-Bukarest, december 2. Az Új Kelet tudósítójától.) A jasi országos diákkongresszus négy napj ülésezés után tegnap a késő délutáni órákban ért véget. A négynapos kongresszus, amelyen az ország különböző egyetem centrumaiból mintegy háromszáz delegátus vett részt, zsűlyva volt szenvedélyes felszólalásokkal és még szenvedélyesebb határozatokkal. A kongresszus rendjéről a vezetőség vállalt felelősséget, de ugy látnak, hogy ez a garanciavállalás pontosan csak a kongresszus ülésének berekesztő akkordjáig szólt. Amint véget ért a kongresszus, a delegátusok elszeltek a pályaudvarra és három irányban hagyták el Jast.

A három irányba kifutó vonatok egyformán antiszemita botrányok színhelyei voltak. A Bukarest, Csernovitz és Kisenev felé haladó vonatokon leigazoltatták és végigverték az összes zsidó utasokat. A vonatokon felháborító

Zenemü Lepage-nál

vonás nem szinesíti többé a modern európai költészetet gazdag tárbázát. De amit adott: maradandó, versenyt fut az idővel és a halhatatlanság végtelen tengerébe torkollik.

A borzalmas halál, amelyben része volt, sehogysen illett szent és szelid alakjához, tekintetnek papos életségéhez és végtelente vezető s omorogághoz. A természet, amelyet annyira szeretett és ugy megistenített, mint egy pompázó asszonyt, könyörtelen volt hozzá, hogy — ugy mondjuk — stilstalan.

De a halál fenségében lekopnak az érd s részletek, a földi forma konturjai s csak a költő szílelem fénye vibrál előttünk, mely nagy és kivételes volt.

Salamon László

jelenségek játszódottak le, amelyeknek során több zsidó utast ki is dobtak a vonatokból. Nem kerülték el a brutalizálást a vonatokhoz ama keresztény utasai sem, akik történetesen nem tudták nacionalizmusukat a kellő gyorsasággal igazolni. Ma reggel Bukarestben megismétlődtek az antiszemita botrányok. A bukaresti egyetem jogi és bölcsészeti fakultásának egy részét a Fandatia Carol épületébe szorult. Délután kilenc órákor Longinescu és Piastara egyetemi tanárok tartották előadást a Fandatia épületében. Az órák alatt egy nagyobb diákcsoport hatolt be a termébe és insultálta a zsidó diákokat. A botrányos jelenetek később áttértek az utcára is. Egy diákcsoport a Calea Victoriei, a Calea Grivitei és a többi utvonalon igazoltatni kezdte a járókelőket és kiméltelenül insultálta a zsidókat.

A kormány erőlyes vizsgálatot rendelt el az antiszemita botrányok ügyében.

Csak a fascisták kapnak Olaszországban választójogot

Mussolini két nyilatkozata két angol lapban. Nem szigorították meg az idegenek ellenőrzését

(Róma, december 2. Az Új Kelet tudósítójától.) A Chicago Tribune római tudósítója hosszabb beszélgetést folytatott Mussolinivel, amelynek során az újságíró azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy van-e egyáltalában értelme az olasz parlament működésének, amikor a törvényeket tulajdonképpen a fascista nagytanács hozza meg, korrólán tetszése szerint.

Mussolini a kérdésre azzal válaszolt, hogy a parlamentnek is jogában áll saját iniciatívájából törvényjavaslatokat terjesztetni a kormány elé és a kormány a jövőben is minden ilyen törvényjavaslatot letárgyalhat ugy a kamarában, mint a szenátusban. A jövő parlamentje — mondotta Mussolini — mindenesetre a fascista testületek akaratának a kifejezője lesz. Választójoggal a jövőben csak a fascista szervezetek tagjai, a dolgozó és termelő polgárok lesznek felruházva.

Mussolini a külpoli ikai kérdésekkel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az olasz kormány nagy súlyt helyez az angol-olasz baráti viszony kifejelesztésére, tekintettel arra, hogy Angliának és Olaszországnak a Földközi-tengersen azonosak az érdekei.

Nyilatkozott Mussolini a kivándorlás kérdéséről is és hangsúlyozta, hogy Olaszországnak ezt a legugyobb problémáját a Népszövetség és a szövetséges államok baráti közreműködésével és nem fegyveres erővel akarja megoldani. Mussolini egyébként a „Daily Mail” tudósítójának a következő táviratot küldte:

A fascizmust eddig nem mindenki kommentálta igazságosan és gyakran felületes kritikások helytelenül i élték meg. Ez a kormány letegyjesebben modern formáj, amelynek gyö-

keri mélyen a nemzet dolgozó tömegében rejlenek. Senki sem tudhatja ezt jobban megérteni, mint a brit-birodalom vezetői, amelyek léte a munkára és a dolgozó tömegek különböző rétegeire van alapítva. Ismétlem, a fascizmus az igazságot, gazdagságot, békét és a rendet cölözze.

Róma, december 2. A november 6-án kiadott királyi dekrétum — elletűtben az egyes lapok által kolportált hírekkel — semmilyen korlátozó rendelkezést nem tartalmaz az idegenek köel szemben.

Ritka alkalom!

Valódi amerikai gyártmányu női barna és fekete magasszárú

cipő

(gummisarokkal) nagyon tartós kivitelben

Lei 349

EWO cipőáruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 22 (volt Wesselényi-u)

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

IRÓK

Könyv

Volt egy idő, belül egy becsült lyák szerint, min megjelent „Bresl annak idején volt szent külvalló, a lőnitett állványok vek számára, amé viseltettek. Ezské kézbe, hanem ez a sorból.

— Ismerek v aki Rousseau mű dezett be. It a vertek. Egy fran lözős megiszelté Gyönyörü költésb tak és följé szar oldalt — jobbról jelvényeket.

Az egykoru t gezte, elmondja a

— Szép, szép megbecsülése, de megbecsülés megvet az ember ink azt arannyal és e

Hogy mennyi tüt és mennyi er amiket szeret, ar gol tudónak az nyolc órai elfogia minthogy hiszami könyvből, hány hány szóból, hány elő is en neve be és hányszor isméd Az emberi becsvé vannak tudósok, a maguk kutatási öregritk tekintél

A legkisebb in Jemzetek 1834 b Farina. El-evezt — légy — szemnóban már vasba rébe metszettek. rajta, mig végül Dante Divina Do páriai vi-ághiállit mot bemutaták. rülhetett sor. Az ceutiméter.

A sajtóhiba k boszantó fejezete inkább csak az i olvasók legtöbbsz sajtóhibákon is. August Püringer kerekén háromze ezért s munkájáé tem diszdoctorává

Vannak írók, forduló sajtóhibák de vannak akik ő ségben. Alexandr XI keresztély h átköltötte egészen azonban értelmez ami a költőt anny az országot és röv és egyre fokozódó

MEYRINCK G Gusztáv Meyrinck,

K

egypai köl-
: msradandó,
ság végtelen

volt, seho-
tekinetlenség
s okor. si-
szeretett és
esszonyt, kö-
mondjuk —

z érd s rész-
a költő szel-
és kivételes
on László

gosa
asokot.

koze több
kból. Nem
oknak ama
teszen nem
galigazolni
tlődtek az
egyetem
észe tudva-
e szorult.
s Piastara
y Funda-
y nagyobb
inaultálta
ek később
sz csoport a
s a többi
ökelőket és

ndelt el az

pan

g
gében rej-
megérte i,
ynek léte
különböző
óizmus az
é csózza.
6.án hi-
az egyes
emmilyen
idegenek

!

telben

áz
o 22

uj

IRÓK ÉS IRÁSOK

Könyvek és emberek

Volt egy idő, amikor a könyveket körülbelül úgy becsülték meg értékük és tekintélyük szerint, mint az embereket. Az 1800-ban megjelent „Breslauerische Anzeiger“ közli, hogy annak idején voltak könyvgyűjtők, akik egészen különálló, a könyvgyűjtőktől is elkülönített állványokat készítettek olyan könyvek számára, amelyek iránt különös tisztelettel viseltettek. Ezeket a könyveket nem is fogták kézbe, hanem ezüstfogantyúkkal emelték ki a sorból.

— Ismerek valakit — mondja a cikkíró, aki Rousseau művei számára külön szobát rendezett be. Itt a könyvek apró páncélban voltak. Egy frank kolosior barátai egészen különös megfigyelésben részesítették a Bibliát. Gyönyörű kötésben trónuszterű széken tartották és föléje aranyveretű baldachint emeltek, oldalról — jobbról és balról — pedig királyi jelvényeket.

Az egyszerű tudósító, amikor ezeket lezöngelte, elmondja a maga véleményét.

— Szép, szép — mondja — a könyvek megbecsülése, de én úgy vélem, hogy az igazi megbecsülés mégis csak abból áll, ha a könyvet az ember inkább olvassa, semmint hogy azt arannyal és ezüsttel felcícomázza.

Hogy mennyire tiszteli némely ember a betűt és mennyi energiát fordít olyan könyvekre, amiket szeret, arannyal legjellemzőbb egy angol tudós az esete, aki három éven át, napi nyolc órai elfoglaltság mellett egyebet nem tett, minthogy kiszámította, hogy a Biblia hány könyvből, hány fejezetből, hány mondatból, hány szóból, hány betűből áll. Hányszor fordul elő Isen neve benne, hányszor az „és“ szócska és hányszor ismétlődnek meg egyazon frázisok. Az emberi becsyágy kiszámíthatatlan és bizony vannak tudósok, akik ilyesmikben élnek ki a maguk kutatási szenvedélyét és ilyesmikkel öregbitik tekintélyüket.

A legkisebb írástípussal elkészített nyomtató lemezeket 1834-ben metszette fura Antonia Farina. Elvezette pedig L'Ochio di Mosca — légy — szemnek. 1850-ben ugyanezt Milánóban már vasba öntötték és 1878-ban ismét rézbe metszették. Husz esztendőig dolgoztak rajta, míg végül elkészült és előállították vele Dante Divina Comedia-ját, hogy az 1876-os pári viági állításon mint nyomtatási kurozumot bemutassák. Erre természetesen nem kerülhetett sor. Az egész könyv nagysága 1,5:2 centiméter.

A sajtóhiba külön fejezete és pedig elég boszantó fejezete az írói mesterségnek. Leginkább csak az írók bosszankodnak rajta, az olvasók legtöbbször átsiklanak eléggé súlyos sajtóhibákra is. Richard Wagner műveiben August Püringer irodalomtörténész 1913-ban kerekén három ezer sajtóhibát talált. Püringert ezért a munkájáért egy kis németországi egyetem disz doktorává avatták.

Vannak írók, akik egy-egy műveikben előforduló sajtóhibák miatt buskomorságba esnek, de vannak akik önjöngenek. Ezek vannak többségben. Alexandru Guidi (született 1850-ben) a XI keresztély homiliáiról írott műveit újra átköltötte egészen egyéni felfogásban. A műben azonban értelemszaváró sajtóhibák csúsztak be, ami a költőt annyira felizgatta, hogy elhagyta az országot és rövid idővel később bánatában és egyre fokozódó felindultságában meghalt.

Dr. A. L.

MEYRINCK GUSZTÁV KÉT UJ REGÉNYE.
Gusztáv Meyrinck, a „Gólem“ világhírű szerzője,

két új regénnyel készült el, amelyet már a jövő év elején könyvpiacon hoznak. Egyike a regényeknek okkultista témájú, a másik pedig a hiszterizál jezdek törzsek vallásfilozófiáját dolgozza fel. Ez a kurd törzs csak a gonoszág anyagát — melek Taus — ismeri és tiszteli és a jószág princípiumait nem ismeri tudomásul veni. A szakta hite szerint a betegség és fájdalom úgy jött a világra, hogy az idők elején az emberek egy éterikus anyaggal táplálkoztak, amely fölélegessé tette az emésztést. Legelőször több táplálékuk a buza volt, de égy, mint Adám, aki evett a tilott fa gyümölcséből, ők is megízlelték a buza a fát és emiatt súlyosan kellett tűnhödniük. A buzában rejtő mérgek megsemmisítették volna őket, ha Melek Taus idejében oda-

Az „Isten vele Mihály“ a budapesti törvényszék előtt

Pikler Emil szociáldemokrata képviselőt elítélték rágalmazás miatt
(Budapest, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékeztetés, hogy 1924 januárjában, amikor Francia Kis Mihályt egy ügyben Györfly László haddbíró kihallgatta, a következő szavakkal bucsuzott a Héjas-különmény többszörös gyilkosától: „Isten vele Mihály.“

Pikler Emil szociáldemokrata képviselő szóváltotta az ügyet a parlament gyűlésén és támadó kijelentéseit megismételte a sajtóban is. Kijelentését Györfly László sáriának találta és feljelentésére hivatalból üldözendő sajtó útján előzetes rágalmazási vétség címén Pickler ellen eljárás indult. A Törvényszék ma tárgyalta az ügyet. A vádbeszédben a királyi ügyész azt fejtette, hogy Pickler szerint Györfly egy bűncselekménnyel vádolt, erkölcsferőben élő bűnöst dicsér fel nyilvánosságában. Az utolsó szó Pickert illette és a következőket mondotta:
Ö vennyégyes koromban először állok bíró

Zenemi Lepage-nál

nem lép az emberhez és nem alkot neki az észsz-
tás célja t szolgáló beleket. Ezekben át a győtrődő
test fájdalmat lezavárogtak. Ezertul azonban, mint-
hogy emésztési szerveket kaptak, továbbra is éltek
a veszedelmes buzával, ami minden betegségnek és
fájdalomnak kuforrása.

Meyrinck ebben a regényben felvonta az
emberiség fejlődésének nemcsak szellemi indikát,
hanem remutat nagyon érdekessé arra a kapcsolatra,
ami az emberi táplálkozás és a szellemiség kifejld-
és között állandó hullámzásban van.

Elkészült az új postai díjszabás

aranyparitásos tervezete
Rendes levél portója 4, ajánlott levél 14 lej less belföldön. Öt lejbe kerül egy postautalvány. Táviratok szódija 2 lej
(Bucuresti Bukarest, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Október elsőjére tervezte annak idején a kormány, hogy újból felemeli a postai tarifát, mégpedig olyan mértékben, hogy a díjszabás elérje az arany paritást. Különböző okokból, főleg azonban azért, mert ugyanezkor a CFR is horribilisan megrögzött, valamint a monopolsiatén felemelte az árát, a postai tarifa felemelése elmaradt január elsőjére.
A posta vezérigazgatóságának kebelében működő bizottság most készült el a felemelt postai tarifatervezettel. Az új tarifa a következő belföldi díjtételeket tartalmazza:
Levelek
Rendes levél portója 20 gram súlyig 4 lej. Az ezenfelüli súlyú leveleknél 20 gramonként újabb 2 lej. Ajánlati díj külön 10 lej.
Egyszerű levelezőlap portója 2 lej, válaszlevél: 4 lej. Levelekre és levelezőlapokra ezenfelül a szokásos 25 bani segélybélyeget is kell ragasztani.
Nyomtatványok, hirdetések
Ülési és mindenféle más nyomtatványok postai szállítási díja 50 gram súlyig 1 lej.
Könyvek és más irodalmi termékek portója 50 gramig 50 bani.
Ujságokra 50 gram súlyig 10 bani bélyeget kell ragasztani.
Értéktelküli minaküldemények portója 100 gramig 250 lej.
Utalványozási díjak
Postai pénzesztalvány ára 5 lej, de ezen kívül külön utalványozási díjket fizetendő:
5000 lejig 100 lejenként 1 lej
5000—10000 lejig 1000 lejenként 5 lej.

Utinyékelzett küldemények utánvételi díja 500 lej értékig 2 lej. 500—1000 lej értékig 4 lej, 1000—5000 lej értékig 6 lej.
Postafiók havi bérlete 150 lej.
Táviratok
Egyszerű távirat szavanként 2 lejbe kerül. Hirdetések 50 százalékos kedvezményben részesülnek.
R dívtáviratok szódija ugyancsak 2 lej.
Távirati pénztalalásért a már közölt utalványozási díjakon kívül külön 40 lej kell fizetni távirati díj fejében.
Telefondíjak
Telefon felszerelési díja 4000 lej lesz. Az évi előfizetési díj lakáson levő készülék után 4000, irodában és üzletben működő készülék után 6000 lej. Nyilvános álmás évi 10000 lejbe kerül.
A telefonbeszélgetések díjai a következők: interurban a megyében 3 percen egységként 10 lej, szomszédvármegyében 40 lej, távolabbi megyében 60 lej.
Az új tarifa a napokban kerül az autóróm posta igazgatóságra, amelynek jóváhagyásával, vagy módosításával azután a minisztertanács döntés alá kerül. Az új postai díjszabás, mint már említettük, január elején fog előreláthatólag életbelépni.

— Kémnek néztek egy rajzó japán ezredet. Budapestről jelentik: Tegnap a bécsi gyorsvonattal Budapestre igyekezett Jiro Isakashi japán ezredes. Mivel a vidék szépségei megkapták, rajzolni kezdett. A kalauz gyanut fogott, hogy az idegen kémkedik, ezért a Keleti pályaudvaron rendőrral igazoltatta. Majd mind a hárman autóra ültek és a főkapitányságra mentek, ahol minden kiderült. Az ezredes bocsánatkérések között elbocsátották.

KOPROL A LEGKIVÁLÓBB CSOKOLADÉZŰ HASHAJTÓSZER

MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN KAPHATÓ
VALÓDI CSAK A KOPROL NEVEL

Egy szélhámos álfogász egész Erdélyt elárasztotta hamis aranyfogakkal

Horváth Sándor karrierje a fodrász műhelytől, a fogász mesterstegen keresztül az ügyészségi fogházig

(Cluj-Kolozsvár, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap előtt két feldúlt arcú fiatalember jelent meg a kolozsvári rendőrség büntető osztályán, Draghiciu detektívönökrél. — Kapitány ur, — szólalt meg az egyik siránkozó hangon — segítsen rajunk.

Csfnáltaesunk aranyfogakat

A detektívönök kérdésre válasz helyett felhuzta ajkait. Szájából valami bizonytalan kékeszöld színű fémmei borított fogor kandiált ki. Több, matt színe volt a fogak foglalatának, rajtuk a vegyi bomlás félreismerhetetlen jeleivel. Rövidesen kiderült, hogy a két fiatalember egy szélhámos fogtechnikusnak esett áldozatul, aki olcsón, meglepő olcsón aranykoronákat és aranyfogakat készített áldozatainak. A fogakról azonban néhány nap múlva kiderült, hogy talmi ékszeresek csapán. Az aranymáz rövidesen lekopott és alóla primitív szürkés ötvényes kandikált elő, amely állandóan keserű ízt idéz elő a páciensek szájában és amely az épen maradt fogakat is fenyegeti.

A két fiatalembert több más páciens követte a napokban. A feljelentések nyomán a rendőrség széleskörű vizsgálatot rendelt el és tegnap este az egyik zugezállóban Horváth Sándor volt fodrász, amatőr fogász személyében sikerült az álaranyfogak gyártását lefoglalni.

A fogászai rizikóval jár

A büntető osztály főnöke ma délelőtt kihallgatta Horváth Sándort. A fogász joviális kinézetű, kedélyes ember, aki egyáltalán nem látszik tragikusan venni azt, hogy nemcsak Kolozsváron, hanem Erdély sok más városában és falujában ezer és ezer ember fogaztatásáért tette tönkre hamisítványait.

— Hja kérem, — jelentette ki Horváth bizonyos cinizmussal — a fogászati mesterség rizikóval jár. Az én rizikóm az volt, hogy elfognak, a páciensek pedig hogy becsmérik őket. Egyikük sem tehet a másinak szemrehányást.

Ezek az axiómák képezték Horvát világszemléletének alapjait a ezekre építette ő fel üzleti vállalkozását is, amely — amint valómásából is kiderül, súlyos ezreket termelt számára. Horvát Sándor a Bánátnban kezdte meg sikeres turnéját. Általában a munkás és hivatalnokosztályokat tisztelte meg ajánlataival. A piombálsí műveletekkel úgy igyekezett, hogy azokat lehetőleg egyidőben fejezze be. Temesvár után következett Arad, majd Arad után az erdélyi falvak. Megállapodott egy faluban, a községi bíróval kidoboltatta, hogy megérkezett a nagyszerű okkázló, noch nicht dagewesen. Ki ne használta volna fel az alkalmat, hogy valóban olcsó pénzért valódi aranyfogakat ragyogtasson meg szájában barátai és ismerősei, egyszerűen irigyel előtt. A temesvári és aradi rendőrség körözése nem érte el Horvát Sándort, aki néhány héttel ez előtt szerzőcséjeivel és ötvényeivel Kolozsvárra is megérkezett.

A karrierem

A számításain azonban ezuttal strichet húzott a kolozsvári rendőrség. Horvát Sándor így nem tehet egyebet, minthogy védelmére elmondja kissé bizarr életét.

— A karrierem — így mondja Horváth Sándor — mind fodrász kezdtem meg. A mesterem egy régi, iszákos borbély volt Besztercén, aki nagyon szeretett fogat huzni. Az öreg sokszor be volt rugva és hallatlan fájdalmakat okozott a pácienseknek. Rövidesen én vettem át a foghuzás gyakorlatát. Nagy kedvet kaptam a fogász mesterséghez. Rövidesen kitört a háború. A hadtápnál beosztottak fogászathoz és én rövidesen kitanult fogtechnikus lettem. 1916-ban orosz fogságba estem.

Staniol

Gyári raktár LEPAGE-nál Kolozsvár.

Visszatértem után egy ideig tengődtem. Nem igen tudtam álláshoz jutni. A nyomor juttatta eszembe, hogy a fogolytáborban egy kollégám megtanított arra, mint lehet az aranyat utánozni. Olcsó műszereket szereztem be és két év előtt nekiindultam, hogy a hamis ötvényekkel pénzt, vagyont szerezzek magamnak.

A batodik

A többi már tudjuk, Horváth Sándor természetesen át fogják adni az ügyészségnek, Schultze, Mischnajevszky, Antos, Condescu. Varvara után most Horváth Sándor előtt nyílik meg az ügyészségi fogház egyik cellája, élő bizonyítékképpen, hogy mennyire kimeríthetetlenül széles skálája van a könnyű megélhetéseknek és hogy mily könnyű is az embereket becsapni.

Angliában megszűnt a kivételes állapot

Százkétezer munkást nem vesznek vissza az angol bányatulajdonosok

(London, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön reggel hétszázhuszezer bányász felvette a munkát és így a sztrájk végleg megszűnt. A kritikus helyzetre való tekintettel a bányatulajdonosok körülbelül kétszázezer munkást nem vesznek vissza. Az alsóház mai ülésén elhatározták a kivételes rendelet megszüntetését, kivéve azt, hogy külföldre irányuló szállításokhoz ma is a kormány engedélyre van szükség.

Személyi harcok bénítják meg a dévai kereskedelmi és iparkamara működését

Ki távolította el az igazgatói székéből Herbay Eugent? Megalakulása óta egymást váltják fel a főtitkárok a dévai kamaránál

(Déva, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közérdeket figyelmen kívül hagyó hivatalos protekcionizmus egyik legjellemzőbb példája a dévai Kereskedelmi Kamaránál hónapok óta folyó áldatlan harc, amely kerékkötője minden komoly munkának. Két évvel ezelőtt, 1924-ben alakult meg Déván a Kereskedelmi és Iparkamara. Alsófehér- és Hunyadvármegyék kereskedelmi és ipari életét ugyanis régebben az aradi Kamarában igazgatták, míg a két megye, fejlett ipari és kereskedelmi életére való hivatkozással, külön kamara felállítását nem folyamodott a minisztériumhoz.

Az új kamara megszervezésénél díszletes munkát végzett annak idején az azóta elhalálozott Nádasdy Árpád, volt ipartestületi főtitkár, aki akkoriban kivételesen volt azért nem kapta meg a kvalifikációját és közigazgatási múltjának jogosan kijáró főtitkári állást.

A kamara felállításakor még nem látták a megalapítók, hogy ez az intézmény egyáltalán nem felel meg célkitűzéseinek és csak amikor a megalapítás alkalmával a liberális kormány saját embereit erőszakolta rá a megszűnt tagokra, vették észre, hogy a két megye közigazgatási érdekeit képviselő intézmény befolyásos pártfogottak kereseti forrása lett. A kamara belső megalkulásától kezdve még ma is belső organizációjával van elfoglalva, úgy, hogy a tisztviselők kérdését két éves működés után sem oldották meg.

Egymásután küldték el és újból felvették, részben pedig végleg menesztették dr. Filimon, Qaitiu és Popovici titkárokat, míg 1926. év elején a kamarához helyezték egy regátbeli 23 éves fiatalembert, Rusiecky Stefan, híval a dévai kamarának egy új és föltöbb érdekessé korszaka következett.

A kamara adminisztratív igazgatói állását már annak megalapítása óta Herbay Jenő tölti be kifogástalanul. Rusiecky Stefan szerette volna azonban megszeresni Herbay állását egyik rokonának. Ezt a szándékát nem is ti holtta és az alantas aknamunkák egész sorozatát kezdte meg a kifogástalanul működő igazgató ellen, kinek feladata a pénztár és a vagyoni ügyek kezelésére terjedt ki. De csak akkor lett alkalma Herbay ellen sikeresen működni, amikor ez utóbbi egy hónapi szabadságra ment és a pénztár kezelését Rusiecky főtitkárnak adta át.

Visszatérve szabadságáról, Herbay többszöri felszólítás után sem volt képes Rusiecky-től a pénztárt átvenni. Egy hónap múlva, mely idő alatt Rusiecky igazgatója háta mögött hatalmas munkát végzett ennek eltávolítására, végre átadta a pénztár kezelését, melyet Herbay a legnagyobb rendszertelenségben talált. Inkább tételek nem voltak bevezetve, a kamrában pedig nagy hiány mutatkozott, de éppen amikor Herbay hozzáfogott a pénztár revideálásához, Rusiecky aknamunkájának eredményeképpen majlant a hivatalban a kamara felügyelőbizottsága és a pénztár rovarosoltsághoz fogott, melynek során sok szabálytalanságot állapítottak meg. Mindent a mit sem tudó Herbay terhere írták, kinek védekezését tudomásul sem vették.

A cenzorok jelentését rendkívül közgyűlés elé terjesztették, ahol azonban az ártatlanul meghurcolt igazgató teljesen rehabilitálva lett. A közgyűlés ugyanis elfogadta Herbay indokait és a pénztár rendezéséig mindennemű vizsgálatot felfüggesztettek.

Itt azonban érdekes fordulatot vett az ügy. Kedden Herbay Jenő hivatalos levelet kapott a kamarától, melyben utasításra arra szólították fel, hogy december 1. ével állásától vonjon meg, mert annak újlag való betöltésére az intézkedések megtörténtek. A levelet Válen elnök megbízásából Rusiecky főtitkár írta alá, holott a kamara szabályai előírják, hogy a hivatalos leveleken az elnök neve is szerepeljen.

Herbay Jenő ezután kénytelen volt állását otthagyni és jogai megvédésére a temesvári táblához adott be keresetet. A két megye gazdasági körében természetesen igen élénk kommentálásra adott alkalmat a dévai kamara belső háborúja és érdeklődéssel várják a temesvári táblának az ügyre vonatkozó döntését.

A modern szépségápolás

rendkívül érdekesen az arcokkezelést és testkultusz tárgyja. A brosurá 20 lej vagy bélyeg előzetes beküldése ellenében „Farmax” Brassov (Brassó) postafiók 53. — szerezhető be.

Gramofont és lemezt Lepage-nál — Kolozsvárt vegyen!

Lepage zeneműosztályban óriási választék legjobb gépekben és lemezekben legolcsóbb árban.

Kérjen prospektust. Vidékre Lepage a nap expedial.

Péntek

May

Cuza a kor

(Bucure) Kelet tud... sét Negul... Goga, Me... minisztere... G org... ügyi min... lászati mo... és kéri a

Jonan... tiltakozik... kat óriási... k zést meg... iparügyi é... mert ilyen... vet előmo... Azután... nál történt... mire Goga... gála'ot... Végül... zésére a k... országból... nyokra vor... Tcisanu... emel szó.

Zelea O... Morgenblat... tény vallás... erélyes ako... nak. Kéri... nak a meg... bíróság elé... fel a cikke... tartalmaz... inzultusok... Goga O... nak mondja... szerzőjét bi... vallás megs... állítása köv... Jacobesc... terp állítja... Az elkövette

Vajda S... Go

Ebner in... közöspette... szólásra.

— A be... a miniszter... megvizsgálja... oktatásiügyi... Casát, hogy... és meg fogi... nemzeti érat... olvashat... mondja, hog... állapíthatja... túrni, hogy... — Mielő... — folytatja... iratot és egy... zsidótól kap... képviselő írt... vél tiltakozik... teszi felölőse

Goga ezu... vassa fel és... F.lik diák te... Mayer Ebner... nemzeti gyá... nem hagyta... — Kérde... zsidók könny... ban, vagy a... Goga ezu

Mayer Ebner állítja bünbaknak a csernovitzi eseményekért a kamarában

Cuza és Ebner szócatalja. Straucher levelben és táviratban denunciálta Ebner a kormányról. Goga válaszában nem Cuzát, hanem Mayer Ebner és társait inti belátásra

(Bucuresti Bukarest, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kamara ma délutáni ülését Negulescu elnök 3 órakor nyitotta meg Goga, Meisner, Petrovici, Bucsu és Mitilineu miniszterek jelszavában.

G. orgescu Tulcea felhívja a földművelésügyi miniszter figyelmét a Frgultársaság gazdasági monopóliumának káros következményeire és kéri a szerződés megszüntetését.

A cemen'vámok ellen

Jonanitzescu nemzeti parasztpárti képviselő tiltakozik az ellen, hogy a kártallalt cementgyárakat óriási vámtételekkel sújtják és ezzel az építkezést megdrágítják. Felhívja erre a munkaügyi, iparügyi és belügyi minisztereknek a figyelmét, mert ilyen módon nem lehet az építkezési kedvet előmozdítani.

Azután a belügyminiszternek a szigetsancánál történt állítólagos erőszakoskodást jelent be, mire Goga megígéri, hogy megindítja a vizsgálót.

Végül Joanitzescu kéri, bocsássa rendelkezésére a közlekedésügyi minisztérium a Németországból a jóvátételi számlára rendelt mozdonyokra vonatkozó iratokat.

Trianu a brazilai tűzifa-hiány ügyében emel szót.

Cuzista interpelláció egy csernovitzi lap ellen

Zelea Codreanu tiltakozik a „Csernovitzi Morgenblatt” egy cikke ellen, amely a keresztény vallást sérti. A bukovinai lelkesek ez ellen erőteljes akciókat indítanak és prédikációkat tartanak. Kéri a belügyminisztert, tiltsa be a lapnak a megjelenését és a cikk szerzőjét állítsák bíróság elé. Felmutatja a lapot, de nem olvassa fel a cikket, mert az olyan súlyos inzultusokat tartalmaz, hogy azok nem olvashatók fel. Ilyen inzultusok még román földön nem hangzottak el.

Goga Ocavian belügyminiszter sajnálatosnak mondja a cikk megjelenését, amelynek a szerzőjét bíróság elé fogják állítani a keresztény vallás megsértéséért. Ezt a lelki béke helyreállítását követeli.

Jacobescu a földművelésügyi minisztert interpellálja a beszarabiai földosztások ügyében. Az elkövetett hibák a volt kormányt terhelik.

Az orosz-román viszony

Vajda Sándor a külügyminiszterhez intéz

Goga válaszol Cuzának és Mayer Ebnernek

Ebner interpellációja után óriási figyelem közepette Goga belügyminiszter emelkedik szólásra.

— A belügyminiszternek — mondotta — a minisztérium addig terjedt, hogy az eseményeket megvizsgálja. A többi az igazságügyi és közoktatásügyi hatóságok dolga. Magyuztatja Cuzát, hogy ügyelni fog a nemzeti érdekekre és meg fogja vizsgálni minden köztestviselő nemzeti érzületét. Majd a Codreanu által felolvasott csernovitzi újságikkal foglalkozik, elmondja, hogy a cikket ő is olvasta és megállapíthatja, hogy a cikk botrányos. Nem lehet írni, hogy Romániában ilyen cikk jelenjék meg.

— Mielőtt Mayer Ebnernek válaszolnék, — folytatja Goga — fel kell olvasnak egy táviratot és egy levelet, amelyet egy csernovitzi zsidótól kaptam. Mindkettőt Straucher volt képviselő írta alá és egy a távirat, mint a levél tiltakozik Ebner politikája ellen és Ebner tetszi felülőssé a csernovitzi eseményekért.

Straucher denunciál

Goga ezután Mayer Ebnernek a cikkeit olvassa fel és felolvassa azt a beszédét, amelyet F.lik diák temetésén mondott el és amelyben Mayer Ebner azt hangoztatta, hogy a zsidók nemzeti gyászban, elnyomásban vannak és nem hagytak mást a számukra, csak a sírást.

— Kérdelem Mayer Ebner, hol vannak a zsidók könnyei? A kereskedelem, az iparban, vagy a bankok igazgatóságaiban?

Goga ezután a diákmozgalommal foglalkozik

interpellációt az orosz román ügyben. Kívánja, hogy Olaszország ratifikálja a beszarabiai egyezményt.

Mitilineu külügyminiszter: a kellő időben válaszolni fogok Vajda Sándor kérdéseire. Jelenlétem a miniszteri székben bizonyítja, hogy a miniszterelnök által Rómában végzett dolgokkal teljesen szolidáris vagyok és azokat helyeslem.

Floreacu az állami erdők kitermelése ügyében szólal fel.

Petrovici közoktatásügyi miniszter válaszul Iliescu Cuza-párti képviselőnek arra a vádjára, hogy az érettségig megbukott diákokat felvették az egyetemekre. A miniszter kijelenti, hogy az egyetemeknek erre a törvény értelmében joguk volt.

Cuza interpellál

Iliescu követeli, hogy a miniszter függessze fel ezt a rendelkezést, amely kijátézza a baccalaureatusi törvényt.

Cuza interpellációt terjeszt elő a zsidókérdésben. Kifejti, hogy miért akadályozta meg Ebner abban, hogy beszéjen. Azt állítja, hogy a politikai pártok, különösen a nemzeti parasztpárt favorizálja a zsidókat. (Nagy z.)

Lupu: Nem engedjük, hogy rágalmatokat terjeszsen pártunkról!

Cuza folytatni akarja beszédét, nagy zaj tör ki, amely percekig tart.

A zaj elültével Cuza beszédének folytatásában a csernovitzi eseményekkel foglalkozott és kérte, hogy Mayer Ebnernek függesszék fel immunitási jogát és indítsanak ellene vizsgálatot, mert ő az értelmi szerzője a csernovitzi eseményeknek.

Mayer Ebner vizsgálatot kér maga ellen

Mayer Ebner emelkedett ezután szólásra és visszautasította Cuza vádjait. Kifejtette, hogy a csernovitzi eseményekért az a párt felelős, amely évek óta nyílt propagandát űz a zsidókkal szemben. Elmondja ezután interpellációját, amelynek elmondásában két héttel ezelőtt a cuzisták megakadályozták. Beszéde alatt Codreanu több ízben félbeszakítja, mire Mayer Ebner a következőket mondja:

— Nem ismerem eléggé a román nyelvet, így hiábavalóan vitatkozok Ön velem. Hagyjon beszélni.

zük megállapítja, hogy a legutóbbi kongresszus óta a diákoktól elkobozták a gyülekezési jogot és most, hogy újból engedélyezték kongresszusukat, az teljes rendben zajlott le. Beszédét ezzel végli, hogy rendnek kell lennie és ha már valamelyik félhez felhívással kell forduljon, akkor Mayer Ebnerhez és társához fordul, nyújtsanak segítséget a kormánynak a nyugalom atmoszférájának megteremtésében.

A kamara elnöke azt indítványozza, hogy Goga beszédét falragasztson terjeszték, de Goga közbelépésére a kamara leveszi az indítványt a napirendről.

(Goga belügyminiszter különös választ kénytelenek vagyunk egyelőre kommentár nélkül hagyni, minthogy a fenti telefonjelentés a belügyminiszter beszédeinek csak szűkszavú kivonatát adja és így be kell várniuk, amíg a beszéd teljes szövege rendelkezésünkre fog állani.)

— A cseh fascisták halállal fenyegetik meg Cecek táborokat Prágából jelentik: Cecek tábornok tudvalevőleg tanuként szerepelt a Gajda-perben. A tábornok lakása előtt tegnap falragaszt találtak, amelyen a következő volt olvasható: „Cecek, készülj elő a túlvilági életre!”

Ne felejtson el vásárolni az Uj Kelet szelvényeivel.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek
5687. Kiszlív 27.
Chanukka
harmadik napja
1928. december 3.

— Január elején Romániában is életbe lép a szerzői jogról szóló berlini egyezmény. Budapestről jelentik: A külügyminiszteriumba megérkezett az az okirat, amely beszámol arról, hogy Románia október közepén csatlakozott a berlini egyezményhez és január elsőjétől kezdve a legteljesebb védelemben részesítik a magyar írók műveit úgy Erdélyben, mint egész Románia területén.

— Görögországban létrejött a nemzeti kormány. Athénből jelentik: A pártvezérek között nemzeti kormány alakítására folytatott tárgyalások sikerrel jártak. Miniszterelnök Zaimis lesz, pénzügyminiszter Kafandaris, belügy Tesdaris, külügy Mihalokopoulos, földmívelésügy Kafanastaziu, közlekedésügy Metaxas.

— Megnyit a haifai technikum harmadik évfolyama. Jeruzsálemből jelentik: A haifai technikum most nyitotta meg harmadik évfolyamát. Az első évfolyamba eddig harminckett tanuló iratkozott és még több jelentkezőt várnak külföldről. Eddig a növendékek javarésze Lengyelországból származott, míg most a növendékek fele oroszországi, fele palesztinai zsidók gyermekei. A technikumra négy tanerő kapott újabb megbízást: Kuczynsky az építészetre, Lasker a hidépítészeti szakra, Awigdor hidraulikára és Breuer a földjavítási és öntözési ismeretek előadására. A technikumra rendkívül hallgatók számára is tartanak esti előadásokat. Az iskola jövő évi költségvetéséhez a cionista szervezet 8000 fonttal járul hozzá. A többi kiadást támpénzekből és egyéb járulékokból fedezik.

Concurenta

Brassó és vidéke leg-
előkelőbb közönségének **uriszabósága**
első helyen vezet egy kivételben,
mint szabásban
Tehénpiac 4. Brassó. A fürdővel szemben.
Szövetraktár
Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

— Bogoljubov a berlini sakkverseny győztese. Berlinből jelentik: A berlini sakkverseny győztese Bogoljubov lett, aki 9 játszmában 7 pontot szerzett. Második Rubinstein 7, a harmadik, negyedik és ötödik díjon Grünfeld, Ahues és Spielmann osztoznak 5-5 ponttal. Colle 4, Johnner, List és Samisch 3 és fél és Holzhausen 2 és fél pontot értek el.

— Két hónappal előasztották a tanulmányi szabadsághoz szükséges okmányok benyújtásának határidejét. Bukarestből jelentik: A hadügyminiszter megengedte, hogy a tanulmányi okok miatt elhagyottan kért katonai szolgálatra vonatkozó kérvényekhez szükséges igazoló okmányok (indexek) 1927 jan. elsőjéig beterjeszthetők, tehát a terminust két hónappal meghosszabbították.

Bármily zeneművet

legelőkelőbb raktárról azonnal szállít
Révész Béla, zeneműosztálya
Marosvásárhely. Kérjen árjegyzéket.

Amikor az esküdtek a bünygi tárgyalás alatt állnak. Newyorkból jelentik: New Jersey államból közlik, hogy Newark városában szenációs fordulat történt ma az ismert Hall féle gyilkossági perben, amely hónapok óta izgatja a kis város közvéleményét. Hall asszonyt, egy pretatás pap ösvényét tudvalevőleg azal vádolják, hogy férjét és annak szeretőjét meggyilkolta. A per csúcsi éjszakai ülést követően Amerikában. Simson ügyész, aki a perben a vádat képviselte, a jelenlegi tárgyalás érvénytelenítését és a per újrafelvételét kérte, mert az esküdtek egyrésze aludt a bizonyítás előtti állást, míg a többi esküdte, a tárgyalás alatt vendégeket fogadott és újságot olvasott. A törvényszék a kérelmet elutasította és elrendelte a tárgyalás folytatását. Amerikában ugyanis az esküdtek a tárgyalás alatt éppen úgy szünet alatt állhatnak, mint a vádlottak. Nem szabad újágot olvasniuk és csak civilruhás öreket kíséretben távozhattak a tárgyalóteremből.

Eljegyzés. Anrebach Dezső Oradea-Mre eljegyezte Klein Eszter Szamosújvár (Gherla)ól. Minden külön értesítés helyett.)

Szenné égést házában egy fekete tő asszony. A csucaai esendőrök mo délelti telefonon jelentette a kolozsvári ügyészségnek, hogy az éj folyamán tűz ütött ki a Negreni (Fekető) községi nyolc kilométernyire fekvő fecsuztató közelében, Avram Joan házában. A tűzre a gazda felesége lett figyelmes éjjeli tizenkét órakor, midőn a lángok már elharapóztak az egész házon Avram és felesége kimenekültek, az asszonynak időközben eszébe jutott, hogy a kis megvakított pénzűt a szobában felejtette. Visszatért, de a füstől elszédült, leesett és a lángok martaléka lett. Szenné égést. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz a kéményből keletkezett.

Haemorsan végbélkúpok
azonnal megszüntetik az aranyeres fájdalmakat.

Ujra megszökött egy budapesti család ékszerügynök. Budapestről jelentik: Vágó József ismert budapesti ékszerügynök közel egymillió korona kár hátrahagyásával megszökött Budapestről. Először a Dorottya utcai Adler ékszerüzletébe ment és onnan egy 100 millió gyöngysort vitt el azzal, hogy azt eladja. Pár nap múlva borítékba zárva vissza hozta és átadva az ékszerésznek, azt mondta, hogy az ékszer nem adja ki addig a bevételéig, amíg az teljesen ki nem fizeti. Adler pár nap múlva felbontotta a borítékot és látta, hogy a gyöngysort egy körönges hatvanazár koronás hamisítvány. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek, amely jelentés után még tizenhat bűnvádi feljelentés érkezett Vágó ellen, többek között egy részvénytársasági igazgató kétszázmillió korona elcsúsztatásával vádolja. Ma Adlerhez ajánlott levél érkezett Vágótól, aki Oroszországból azt írja, hogy bocsásson meg neki, hogy megkárosította, de több kelemetlen ügyből kifolyólag szökönie kellett és mivel mostanra pénzhez nem jutott, ehhez kellett folyamodnia. A levélhez mellékelte a zálogcékület és igéri, hogy amint teheti, megtéríti Adlernek a kárát. Vágó ellen köröngeslevelet adtak ki.

Figyelmeztetés. Előfizetőink, hirdetőink és bizományosaink szives tudomására hozzuk, hogy Handel László urtól megbízásunkat megvontuk, minél fogva nevezett nevünkben el nem járhat és pénzek felvételére nem jogosult.

Haggibbor bá. Összes tagjainkat, akik tévedés, vagy elnézés folytán nem kaptak meghívót, ezaton hívjuk meg a 4-ikér, szombaton este a Newyork termeiben tartandó bálunkra. A Haggibbor vigalmi bizottsága.

Antiquaire
Holtscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York“

ÖN muzsikális ember??
Ingyen zenei élvezetet
szerez magának azzal, ha benéz a **LEPAGE** zenemű és gramofon raktárába
Vidékiek kérjenek árjegyzékét.

Ma kezdődik a Népszövetség pénzügyi bizottságának ülészaka

(Genf, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség pénzügyi bizottsága pénteken délelőtt kezdte meg a decemberi ülészakarát, amelyen többek között a következő pontok szerepelnek: Az osztrák szanálási kölcsön maradványsinok felhasználása. Magyarországnak a tranzhamisítással kapcsolatos indítványa a nemzetközi pénzhamisítás megakadályozására, valamint a bolgár népszövetségi bizottság javaslata a bolgár menekültek letelepítéséről.

Fegyencélázadás a gleiwitzi fegyházban. Berliutól jelentik: Gleiwitzben nagy fegyencélázadás tört ki és a fegyházból több fogolyt sikerült megszöktetnie. A fegyencélázadás előre megbeszélt terv szerint külföldi segítségel történt. Az éjjeli órákban egy automobil jött át a lengyel határon, amely éjszaka 11 órakor megállt a fegyházépülettel szomszédos utcában. A titokzatos autó ismeretlen utasai leszálltak, óvatosan megközelítették a fegyházat, amelynek egyik elhagyatottabb részén levő oldalajtóját átkulccsal kinyitották. Ily módon többen bejutottak a fegyházba, ahol a fegyvencek már várakoztak rájuk. Heves küzdelem fejlődött ki a fegyházőrök és a behatolt idegenek között, melynek során az egyik őrmester felismerte a támadók vezérében Smolkát, aki Lengyelország javára történt kémkedésért elítélve a ratibori fegyházban ült és onnan megszökött. A támadóknak sikerült számos foglyot kiszabadítani, köztük hat olyat is, akik Lengyelország részére való kémkedésért voltak elítélve. A megszökött foglyok üldözése eddig semmi eredményre nem vezetett. Bizonyosra vehető, hogy sikerült átjutniuk a lengyel határon, ahol már biztonságban vannak.

Zahler Magda táncestélye a kolozsvári Magyar Színházban. A magyar Pavlova, — ahogyan Zahler Magdát, a világvárosok nagy színházkritikusai elnevezik, — szombat este kivételes művészi élvezetben fogja részesíteni a magyar színház közönségét. Elmény lesz az a debüt, melyet ebben a fegy elfelejtjen a közönség. A gazdag műsor egymaga mutatja a művésznő egyéniségét és szándékait. A program a következő: 1. Strauss: In der echönen blauen Donau. 2. Mendelssohn: Árnylek. 3. Paul Whitean: American grotesc. 4. Glöck-Brahms: Gavotte. 5. Rachmaninoff: Prelude. 6. Schmid-Gregor: Dimy Domany. 7. Levy: Valse moderne. 8. Brahms: Magyar táncok.

Haemorsan végbélkúpok használata, gyakran feleslegesen teszi az aranyér operációt.

Megkezdtek a szalontai gyilkosság tárgyalását Nagyváradról jelentik: Emlékeztetés még, hogy ez év májusában meggyilkolva találták Badar Lajos nagyiszalontai dúsgazdag kereskedőt. A gyilkosok anca idején elfogták Tvošnik Csásán volt madrászi tanító személyében, aki előbb tagadott, de a bizonyítékok sulya alatt megörten vallotta be bűnét. Badar Lajos ugyanis beteges bajlamu volt és a fiatallembert felcserélte magához, aki éjszaka ezután meggyilkolta a gazdag kereskedőt. A bíróság ma kezdte meg a tárgyalást. A tárgyalásra a vád és védelem egyenven tanút állított elő. Péntek szombatra várható.

Elfogták a dudestil gyilkosság megszökött tettesét is. Bukarestből jelentik: A galaci rendőrség letartóztatta a dudestil gyilkosság egyik megszökött tettesét Grandabuleat, aki megsebesülve egyik kávéárosi szobában húzódott meg és haldoklik. Abramovici még nem került kézre, helyette a banda több orgazdáját sikerült elfogni.

Ingyen olvassa Erdély legjobban szerkesztett napilapját, ha kivágja az UJ KELET szelvényét és vásárol vele.

Zenemű Lepage-nál

Vidéai Chanukka-estélyek. Tudósítónk jelenti. A marosvásárhelyi Debóra november hó 27-ikén rendezte zsvi bálját. Az estélyt izlésesen összeállított, nívós műsor vezette be. Kiemelkedő volt Hajuat László prólogja és Komjáthi Klári énekszámai. Műsor után tánc volt, amely a hajnali órákban ért véget. — A tölgyesi Barisszia december 5 én rendezi meg a Korona vendéglőben Chanukka bálját. — A marosvásárhelyi zsidó ifjúsági egyesületek a közös munkák elvégzésére blokkba tömörültek. A blokk december 4-ikén rendezi első nyilvános mulatságát a zsidó iskola termeiben. A műsor komoly részét dr. L'wy Ferenc ünnepélyes chanukka-gyújtása és beszéde tölti ki, vidám részét számos ötlet fogja tartálni. Az est bevétele a Keren Kajemtet illeti meg.

Diamandi lesz a jugoszláv román konferencia elnöke. Temesvárról jelentik: A román jugoszláv konferencián, amelyet Temesváron e hó 9-én fognak megtartani, Diamandi, Románia belgrádi meghatalmazott minisztere fog elnökölni. A konferencia a romániai szerbek és a szerbiai román kisebbségek iskolatagjében fog dönteni.

Szanfranciskóban felrobbant egy petróleumbajó. Szanfranciskóból jelentik: Tegnap egy kikötőben egy petróleumbajó felrobbant. A tűz áterjedt a parton levő raktérhelyiségekbe, ahol száznegyven petróleumbordó volt. Ezek is meggyuladtak és a borzalmas robbanás tovább terjedt. A bajón hat matróz, két tiszt, valamint három rakodó munkás azonnal meghalt. Négy matróz súlyos égési sebeket szenvedett.

Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyvárad fiókiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zeigmond) és Ezredévi emléktár 2. sz. (erzyözület) alatt van. Telefon 3-68.

Zongoristák figyelmébe. Megjelent a „Hadituk“-nak An-schi világhíró drámájának Engel által írt kísérőzeneje. Ára zongorára 120 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

Hirdessen az Uj Keletben

Kolozs

(Cluj-Kolozs tudósítójától.) mozg lomról, löbböz erdei stíleket egy ismeretes, a Richárd, az a letek elnöke dökkel is fog. A kamaránál letan elvben kívül álló hogy az új vezetés köben vehető kek kivívás egyesületek, kapcsolódhas Kolozsvár egyesülete, nban a közpo szöveltségbe lyonon — u

Tizenké az olasz

(Milánó, jétől.) Amin régeiben tett merlegét az leg aktívum életében az jelent, mert zenkét év ó nem zárult

Olaszország egyiké volt portja jóval aik, vagy ca az ország g zseje, a szén ében szört ledta tul be kszódott az 1625 millió

A fasciz éppan enn volt, nem a az import tást ellen gyftrak egész szére, míg tala ellen szög. Az ol ppe a belföl

A belk paszálható nemzetköz mind a k

Devizák

Zürich .
Newyork .
London .
Páris . . .
Milano .
Prága .
Budapest .
Belgrád .
Bukarest .
Varsó .
Bécs . . .
Berlin .
Száz lej

KÖZGAZDASÁG

Kolozsvár nélkül alakul meg az erdélyi és bánági kereskedelmi egyesületek szövetsége

(Cluj-Kolozsvár, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrégiben beszámoltunk arról a mozgalmról, amelynek az a célja, hogy a különböző erdélyi és bánági kereskedelmi egyesületeket egy közös szövetségbe tömörítsék. Amint ismeretes, a mozgalom kezdeményezője Kua Richard, az arad-bánági kereskedelmi egyesületek elnöke nemrégiben a kolozsvári kereskedőkkel is folytatott érvevontató tárgyalásokat. A kamaránál megartott szűkebbkörű értekezleten elvből el is határozták egy a Sfatulon kívül álló kereskedő-egyesület megalakítását, hogy az új szövetségbe, amely az egységes szervezethez következtében sokkal eredményesebben vehetné fel a küzdelmet a kereskedő érdekek kivívásánál mint a jelenlegi szétszórta egyesületek, — a kolozsvári kereskedők is bekapcsolódhassanak.

Kolozsvárnak már van ugyan egy kereskedő-egyesülete, a Sfatul Negustorase, ennek azonban a központja Bukarestben van és így az erdélyi szövetségbe nem léphet be. Esetl — igen helyesen — úgy akarták megoldani a kérdést,

hogy egy új kolozsvári egyesületet alakítsanak, amely a Sfatulal a legszorosabb együttműködést tartaná fenn, sőt közös tagjai is lehetnének és ez az új egyesület lépne be a szövetségbe. Így van ez a többi erdélyi városokban is, ahol a Sfatulok mellett egy egy külön egyesület is működik. A kolozsvári kereskedők közös mert indulásúja és egyesületek a terv ellen elfoglalt álláspontja azonban meggyőzték a többieket.

Munkatársunknak tegnap alkalom volt beszélgetést folytatni Kua Richard elnökkel, aki áttűzöbbsen Kolozsvárt terjesztette. Kua elnök kijelentette, hogy az erdélyi és bánági kereskedő szövetség megalakítása a közeljövőben meg fog történni és az érvevontató tárgyalások már a befejezés s ádumába jutottak. A szövetségnek Kolozsvár kivételével az összes erdélyi városok tagjai lesznek, ugyanakkor a szász kereskedelmi gremiumok is, amelyek készségeket fejtették ki a szövetséghez való csatlakozás tekintetében.

Tizenkét év óta első ízben aktív az olasz külkereskedelmi mérleg

(Milánó, december 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint ismeretes, az olasz kormány nemrégiben tette közzé az ország külkereskedelmi mérlegét az év kilenc hónapjáról és ez a mérleg aktívummal zárult. Olaszország gazdasági életében az aktív mérleg igen jelentős lépést jelent, mert az ország külkereskedelmében tizenkét év óta ez az első olyan mérleg, amely nem zárult deficitel.

Olaszország már a háború előtti időben is egyike volt azon országoknak, amelynek importja jóval felülmúlta a kivitelét, mert hiányzik, vagy csak kis mértékben rendelkezik az ország gazdaságának két legfontosabb tényezője, a szén és a gabona. A háborút megelőző évben ezért már 1200 millió aranylírával haladta túl behozatala a kivitelét. Ez a szám fokozódott az elmúlt évig, amikor is elérte az 1625 milliót.

A faszizmus, amelynek egyik princípiuma, éppen ennek az állandó deficitnek eliminálása volt, nem az export növelésével, hanem csak az import csökkentésével váltotta az államháztartást ellensúlyozni. A faszista urakom óta a gyárak egész sora ontja termékeit a belföld részére, míg másfelől az ipari termékek behozatala ellen megcs vámoskál védkezik az ország. Az olasz áru ma már árszáll versenyképes a belföldi piacon. A külföldön ezt a ver-

senyt nem bírja az olasz áru. A cseh textil, a német gépek és kémiai cikkek ugy minőség, mint ár tekintetében fölétele állanak az olasz termékeknek.

A lira stabilizálását célzó rendelkezések mindamelllett kellő eredményt értek el. Az utóbbi hónapok külkereskedelmi szerződésai erre biztítottak és sikertült az év szeptember és október havában kedvező kivitel is elérni. Mindannak dacára, hogy az őszi hónapok kedvezőek az olasz kereskedelmi mérlegre, várhatóan hatott a nemzetközi piacon az októberi mérleg, amely 61 millióval aktív, szemben az elmúlt év október havi mérlegével, amelyet 124 millió passzívjáról is igen kedvezőnek tüntettek fel.

Ez bizonyítja, hogy az olasz ipar teljes mértékben kielégítette a belföldi piacot, amely annál is inkább valószínűnek látszik, mert a két legfőbb behozatali cikk: a szén és gabona nemcsak, hogy nem csökkent, sőt az idei rossz termés folytán, gabonában például az elmúlt év októberének 38.000 tonnájával szemben, ez év októberében 88.000 tonnára emelkedett az olasz behozatal.

Az olasz sajtó egyhangú megaláztatással ir az olasz mérlegről és Mussolini faszista politikájának tulajdonítja, hogy a tizenkét év óta állandóan passzív mérlegét sikerült aktívá tenni. K. Gy.

† Temesvár 1927. évi költségvetése. Ma tették közzé a hivatalos lapban Temesvár 1927. évi költségvetését. Románia városai között Te-

Právária de coloniale si delicatose de vanzare in centru orasului Targu-Mures. — Adresa la libraria Ernest Revesz — Targu-Mures

mesvárnak vannak a legfejlettebb üzemek és a legmodernebb intézményei, így tehát természetes, hogy a költségvetés szokatlanul nagy összegeket tüntet fel, végeredményben azonban a köztáherélés épen a városi üzemek aktív működése folytán aránylag csekély. Az ezévi költségvetésnél közel 66 millió ljjel szerepel több a jövő évi budgetben. A költségvetés végösszege 401.405.913 lej tesz ki. Ebből a szűkebb értelmében vett közigazgatás költségeire 95.873.642 l-j kiadás esik. A városi üzemek fenntartására 266.910.795 lej van előirányozva, ezzel szemben a városi üzemek jövedelme 287.306.380 l-jt tesz ki. Nagyobb beruhásásokat eszközölnek a villanyüzemnél, a városi temetkezési vállalatnál, a gáz, a víz és a közúti villamosoknál.

† A kolozsvári kamara igazgatótanács ülése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa december 5 én (vasárnap) délelőtt fél 11-kor a kamara közgyűlési termében üléses ülést tart. A napirend fontosabb pontja az 1927. évi költségvetés tervezete, melynek ismertetésére még visszatérünk.

† Német és cseh vasúti kocsikat kap a CFR Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága a napokban megállapodást kötött a cseh-slovák és német vasúttal, amelyek alapján a két ország államvasutai nagobbszámú vasúti kocsit kölcsönöznek a CFR-nek. A kölcsönvagonoknak egy része már a közeli napokban meg is érkezik Németországból. A vagonokat kizárólag export-szállítmányokra fogják felhasználni.

† Ausztriában megadóztatják a külföldi követeléseket. Bécsből jelentik: Az utóbbi időben a bankok és a pénzügyi hatóságok képviselői között tanácskozások folytak, amelyek során fölvetették a külföldi követelések járadékadó alól való mentességének kérdését is. A bankok képviselői sajtó helyeselték rá, hogy ez a kedvezmény továbbra is fennmaradjon. A szociáldemokraták bankjárnak képviselői azonban azon az állásponton volt, hogy ez az adómentesség a belföldi bankok rovására megy és zavarolta a külföldi követelések megadóztatását. Igaz ugyan, hogy az e fajta megadóztatás a külföldi tőke befizetését súlyosan befolyásolhatná és nagy rökkenéseket idézhetne elő az ország gazdasági életében. Azonban a szociálisták szívesen inkább el kell tűnny egy átmeneti kizárás. Döntés a kérdésben nem történt, de valószínű, hogy a szociálisták álláspontja érvényesülni fog.

† A jugoszláv bánági bankok perlik az államot a hadikölcsvények miatt. Ujvidékről jelentik: Az egykori Auszria Magyarországának most Jugoszláviához tartozó területein működő bankok, mint általában az összes utóállamok pénzügyintézetai, a világháború alatt tőkélőnek igen tekintélyes részét hadikölcsönkötvé-

Fűszerüzlet eladó Tgmures (Marosvásárhely) legforgalmasabb helyén a Fötér közvetlen közelében. Cim Révész Ernő könyvkereskedésében, Targu-Mures

Tőzsde

A belföldi piacon a forgalom ma kis keretek között mozogott és általában tartózkodás volt tapasztalható. A tegnapi erős szilárdulás enyhült, bár az árak visszacsúszása még nem tapasztalható. A nemzetközi pénzpiacra most ismét a lira és a francia frank áll az érdeklődés homlokterében és mind a két deviza erősen emelkedett. Az árfolyamokat alább adjuk:

Devizák	Valutapiac 1926 december 2 (Rador)									
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3700—3720	—	—	513	3700	13750	13678	652 ¹ / ₂	1929 ¹ / ₂	
Newyork ..	190—192	518 ³ / ₈	518 ³ / ₈	2660	191	71380	70890	3380	—	
London	927—935	2514	2513 ³ / ₄	13290	924	3461 ³ / ₄	3438	163375	485	
Páris	725—735	1945	1960	—	732	2772	2708	128	374 ¹ / ₂	
Milano	820—835	2215	2215	113 ³ / ₄	830	3057	3046	145 ¹ / ₈	428	
Prága	565—575	1535 ¹ / ₂	1535 ¹ / ₂	7875	567	2114	2100 ¹ / ₄	—	296 ¹ / ₄	
Budapest ..	368—375	72625	7260	—	2600	—	9923	474 ³ / ₈	—	
Belgrád	—	915	915	—	340	1259	1250 ¹ / ₂	5970	176 ³ / ₄	
Bukarest ..	—	270	270	1390	—	375	373 ¹ / ₄	1770	52 ¹ / ₂	
Varsó	—	57 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	—	22	7940	7815	374 ¹ / ₂	—	
Bécs	2700—2730	73125	73125	—	2690	10067	—	477 ¹ / ₂	—	
Berlin	4550—4580	123 ¹ / ₄	123 ¹ / ₄	—	4530	13974	138 ¹ / ₂	803 ¹ / ₂	—	

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 270, Páris 1390, Budapest 37500, Bécs 37325, Prága 1770

Vendéglősök!
Moskovits és Társa
 Cluj, Főpostával szemben.
 Vizespohár duplaerős 4 L
 Pezsgőspohár ..... 4 L
 Borospohár ..... 3.50 L
 Hitelesített árunkban órlási választék — Evőeszközök mélyen leszállított árban.
 6 drb. cseh porcellán tányér mély vagy lapos ..... 100 L

